

37.13

UNDERVISNINGSGVEJLEDNING
FOR FOLKESKOLEN

17

Færdslære
1976

UNDERVISNINGSMINISTERIET

UNDERVISNINGSVEJLEDNING
FOR FOLKESKOLEN

17

Færdselslære

UNDERVISNINGSMINISTERIET 1976

Forord

Idet der henvises til undervisningsministeriets cirkulæreskrivelse af 18. december 1975 om udsendelse af vejledende forslag til læseplaner samt undervisningsvejledninger for folkeskolen, udsendes hermed undervisningsvejledning for emnet færdselslære.

Hæftet bygger på lov om folkeskolen af 26. juni 1975 samt på det materiale,

der er udarbejdet af det nu ophævede Folkeskolens Læseplansudvalg. Det indeholder det formål for emnet, der er fastsat af undervisningsministeren i bekendtgørelse af 7. november 1975, § 1. Desuden indeholder det en undervisningsvejledning for emnet samt det vejledende forslag til læseplan.

*Undervisningsministeriet, direktoratet for folkeskolen,
folkeoplysning, seminarier m. v., den 16. juni 1976.*

Asger Baunsbak-Jensen

/ Per Iversen

Indhold

1. Indledning	7
1.1. Formål.....	7
1.2. Generelle synspunkter.....	7
2. Placering og tidsmæssigt omfang	8
3. Indhold og omfang	9
3.1. Børnehaveklasse og 1.–2. klassetrin.....	9
3.2. 3.–5. klassetrin	9
3.3. 6.–7. klassetrin	9
3.4. 8.–9. klassetrin	10
4. Samarbejde	11
4.1. Samarbejde med hjemmet.....	11
4.2. Samarbejde med politiet.....	11
4.3. Samarbejde med Rådet for Større Færdselssikkerhed	12
Bilag: Vejledende forslag til læseplan	13

1.1. Formål

Formålet med undervisningen er, at eleverne opnår kendskab til og forståelse af de farer og vanskeligheder, som de stilles over for i trafikken, og at de bliver bekendt med de færdselsregler og -anvisninger, som er af betydning i denne forbindelse.

Stk. 2. Det skal tilstræbes, at eleverne opnår sikkerhed i at bedømme trafiksituationer og i at færdes i trafikken uden risiko for sig selv eller andre.

Stk. 3. Undervisningen skal medvirke til, at eleverne bliver opmærksomme og hensynsfulde trafikanter.

(Undervisningsministeriets bekendtgørelse af 27. november 1975 om undervisning i visse emner som led i folkeskolens obligatoriske fag, § 1).

1.2. Generelle synspunkter

Det er en udbredt opfattelse, at færdselsulykkerne først og fremmest undgås ved, at trafikanterne er fuldt fortrolige med færdselsreglerne og nøje overholder dem. Ulykkesforskningen og færdselspsykolo-

giske undersøgelser har imidlertid vist, at de menneskelige fejlhandlinger, der fører til ulykkerne, ikke så meget beror på uvidenhed om færdselsreglerne eller manglende vilje til at overholde dem som på en mangelfuld viden om de faktisk forekommende og stærkt varierede faremomenter, der i færdselsloven kun beskrives på en stærkt forenklet og generaliserende måde.

Ved en tidssvarende undervisning i færdselslære er det nødvendigt at skelne mellem de normer, som er udtrykt i færdselslovens bestemmelser, og de reelle farer, som er til stede i den daglige trafik.

Målet er således ikke begrænset til kun at lære eleverne indholdet af færdselsreglerne, men sigter videre mod at udvikle elevernes færdselssans, d.v.s. vænne dem til en hensigtsmæssig adfærd, der bygger på kundskab om færdselspartnere, køretøjer, veje og tidspunkter, bevægelse og manøvrer samt færdselstaktik set ud fra forskellige trafikanters synspunkt.

Færdselslære er ikke et selvstændigt fag i folkeskolen, men hører blandt de emner, som skal indgå i undervisningen i grundskolen efter nærmere fastsatte regler.

Disse regler findes i undervisningsministeriets bekendtgørelse af 27. november 1975, afsnit I. Herefter skal der gives undervisning i færdselslære på 1.-9. klassetrin, og den kan fortsættes i 10. klasse.

Undervisningen skal henlægges til fa-

get dansk, dog kan en del af undervisningen foregå inden for »klassens time«.

Til undervisningen i færdselslære skal der efter bekendtgørelsen normalt anvendes mindst 48 timer i alt, fordelt på 1.-9. klassetrin. Timerne anbefales ligeligt fordelt på de enkelte klassetrin, således at der normalt anvendes mindst 5-6 timer årligt. På de klassetrin, hvor undervisningen suppleres af cyklistprøver, må der regnes med yderligere tid hertil.

3.1. Børnehaveklasse og 1.—2. klassetrin

Den grundlæggende færdselsundervisning må først og fremmest sigte mod at gøre børnene fortrolige med gå- og cyklereglerne, give dem øvelse i at forudse andre trafikanters adfærd ud fra bedømmelse af deres alder, opmærksomhedsgrad og hensigt og give dem øvelse i at bedømme de kørendes hastighed og bevægelsesretning.

Undervisningen bør i størst mulig udstrækning ledsages af praktiske øvelser og iagttagelse af trafikken. Som øvelsesplads bør foruden klasseværelset også legepladsen tages i anvendelse. Senere, når nogen sikkerhed er opnået, bør træningen fortsætte på veje og gader i skolens umiddelbare nærhed. Det vil være nødvendigt, at denne træning foretages med mindre grupper børn.

3.2. 3.—5. klassetrin

På disse klassetrin uddybes kendskabet til færdselsreglerne og til de forhold, som spiller en rolle for ulykkers opståen. Der lægges særlig vægt på øvelse i at forudse andre trafikanters fejl, at reagere hensigtsmæssigt over for disse, at bedømme faremomenter i det umiddelbare vejbillede og have øje for trafikens

forskellige karakter på forskellige tider af døgnet, ugen og året. I tilknytning til cyklereglerne behandles endvidere faremomenterne ved de manøvrer, hvor der skal tages hensyn til andre trafikanters hastighed og bevægelsesretning.

Alle færdselsregler og -anvisninger vedrørende fodgængere og cyklister skal eleverne være fortrolige med inden udgangen af 5. klassetrin.

3.3. 6.—7. klassetrin

På disse klassetrin vedligeholdes og uddybes det tidligere indlærte stof. Der lægges særlig vægt på de færdselsregler og risikomomenter, som har særlig betydning ved de hyppigst forekommende uheld for cyklister og knallertkørere.

Det anbefales at afholde cyklistprøver på 6. klassetrin.

Mod slutningen af 7. klassetrin vil det være hensigtsmæssigt at forberede eleverne på knallertkørselsproblemer, blandt andet ved arbejde med de særlige regler for knallertkørsel. Det fremhæves, at det tidligere lærte stof også har betydning for knallertkørere, men mange færdselssituationer skal bedømmes på en anden måde, fordi man som motoriseret trafikant har andre orienterings- og manøvre muligheder.

3.4. 8.—9. klassetrin

På disse klassetrin gøres det eleverne klart, at færdselslovens bestemmelser kun i grove træk kan angive måden at forholde sig på i forskellige færdselssituationer. Det, der karakteriserer en god trafikant, er ikke blot lovlydighed og færdselssikker gå- og kørestil, men også evnen til at være agtpågivende over for farer og selv undgå at blive et faremoment. Endvidere fremhæves det, at færdselslære er et emne, man ikke når til en egentlig afslutning med i skolen. Nye farer og vanskeligheder vil opstå, når

man skifter fra cykel til knallert og videre til motorcykel og bil, og den almindelige udvikling i trafikken vil ligeledes ændre vilkårene.

Eleverne bør have et vist kendskab til samfundsmæssige problemer i forbindelse med færdsel og orienteres om måden, hvorpå samfundet har organiseret arbejdet for færdselssikkerheden (lovgivning, politi, retsvæsen, ulykkesforsikring, vejbygning, bilinspektion, færdselsundervisning og færdselspropaganda m. v.). Her er der mulighed for en nær tilknytning til faget samtidsorientering.

4.1. Samarbejde med hjemmet

Skolens færdselsundervisning og øvrige bestræbelser for børnenes trafiksikkerhed er et af de områder, hvor man kan påregne den mest levende interesse fra hjemmets side. Denne interesse bør udnyttes til at inddrage forældrene aktivt i arbejdet for at fremme færdselssikkerheden.

Skolen bør således knytte kontakt med hjemmene ved skolegangens påbegyndelse, når det gælder vejen til og fra skole. Dette kan ske, når børnene indskrives i skolen eller på den første skoledag, ved at skolen udleverer et materiale, der bør omfatte almene henstillinger til forældrene, f. eks. som at sørge for, at børnene har rimelig tid til at nå skolen, og at de følger en bestemt skolevej. Denne kan eventuelt i materialet angives for det enkelte barn.

Tillige bør materialet pege på særlige lokale forhold af betydning for børnenes sikkerhed.

Ved forældremøder og på anden måde bør der gives forældrene løbende information om, hvordan de vil kunne støtte undervisningen, når det gælder børnenes

færden i trafikken omkring hjemmet og i andre områder, hvor børnene jævnligt kommer.

Endelig bør forældrene informeres om skolepatruljeordningen og om afholdelsen af cyklistprøver og evt. knallertprøver. Hvor det er hensigtsmæssigt, kan forældrene yderligere opfordres til at medvirke aktivt herved.

4.2. Samarbejde med politiet

Ansvar for undervisningen i færdselslære påhviler skolen. Det er imidlertid af stor betydning, at skolen samarbejder med politiet om undervisningens praktiske gennemførelse.

Efter de retningslinier, der er udsendt til politimyndighederne, kan politiet yde bistand ved den praktiske del af undervisningen (iagttagelse af trafikken, demonstration af færdselssituationer m.v.). Herudover kan politiet i rimeligt omfang deltage i færdselslære i klasserne, f. eks. således at hver klasse så vidt muligt en gang om året modtager instruktion fra politiet i tilknytning til det stof, der gennemgås i årets løb.

Politiet medvirker tillige ved oprettelse af og tilsyn med skolepatruljer og ved afholdelse af cyklistprøver.

4.3. Samarbejde med Rådet for Større Færdselssikkerhed

Rådet for Større Færdselssikkerhed udarbejder en serie hjælpemidler til sko-

lens færdselslære, og det står til rådighed med vejledning vedrørende den praktiske gennemførelse af undervisningen i færdselslære.

Vejledende forslag til læseplan

Undervisningsministeriets vejledning af 12. maj 1976.

Formålet med undervisningen

(Undervisningsministeriets bekendtgørelse af 27. november 1975 om undervisningen i visse emner som led i folkeskolens obligatoriske fag, § 1).

»Formålet med undervisningen er, at eleverne opnår kendskab til og forståelse for de farer og vanskeligheder, som de stilles over for i trafikken, og at de bliver bekendt med de færdselsregler og -anvisninger, som er af betydning i denne forbindelse.

Stk. 2. Det skal tilstræbes, at eleverne opnår sikkerhed i at bedømme trafiksituationer og i at færdes i trafikken uden risiko for sig selv eller andre.

Stk. 3. Undervisningen skal medvirke til, at eleverne bliver opmærksomme og hensynsfulde trafikanter.«

Undervisningens placering

Jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse af 27. november 1975 om undervisningen i visse emner som led i folkeskolens obligatoriske fag, § 3).

(1.) Der henvises til undervisningsplanens afsnit ... eller:

(2.) Der henvises til de bestemmelser, der er fastsat herom af skolenævnet i henhold til undervisningsplanen.

Undervisningens indhold

1.-2. klassetrin

Der arbejdes med følgende:

- Færdselsregler og -tavler for fodgængere og cyklister.
- Kendskab til egne muligheder som trafikant (opmærksomhed, reaktions-evne).
- Øvelser i at bedømme trafikken og skønne om den fare, den kan frembyde (forskellige køretøjers bevægelsesretning og -hastighed, medtrafikanter adfærd).

3.-5. klassetrin

Kendskabet til færdselsreglerne uddybes. Inden udgangen af 5. klassetrin må eleverne være fortrolige med alle færdselsregler og -anvisninger vedrørende fodgængere og cyklister.

Øvelsen i at bedømme trafiksituationer fortsættes, specielt med henblik på risikomomenter ved:

- forskellige køretøjers fart og styreevne m. v.
- vejenes forskellige typer, udstyr, forløb m. v.
- sammenhængen mellem trafikken særlige karakter og tiden på døgnet, ugen og året.

I undervisningen kan endvidere indgå, at eleverne øves i at færdes sikkert på cykel i trafikken.

6.–7. klassesettrin

Elevernes viden og færdigheder fra tidligere klassesettrin vedligeholdes og uddybes. Der lægges særlig vægt på de færdselsregler og de risikomomenter, som har betydning ved de hyppigst forekommende uheld for cyklister og knallertkørere.

På 6. klassesettrin kan der afholdes cyklistprøver.

På 7. klassesettrin kan regler for og faremomenter ved knallertkørsel indgå i undervisningen.

8.–9. (–10.) klassesettrin

Elevernes viden og færdigheder fra tidligere klassesettrin vedligeholdes og uddybes.

Der arbejdes endvidere med følgende emner:

- Samfundsmæssige problemer i forbindelse med færdsel.
- Samfundets indsats for færdselssikkerheden.
- Alkohol og trafik.

På 8. og 9. klassesettrin kan der eventuelt afholdes knallertprøver for elever, der opfylder færdselslovens aldersbetingelse for at køre på knallert.

Undervisningsvejledning for folkeskolen

Hidtil udkommet

1. Dansk
2. Fremmedsprog
3. Undervisningsmidler
4. 1.-2. klassetrin
5. Idræt
6. Formning
7. Sløjd
8. Håndarbejde
9. Hjemkundskab
10. Musik
11. Geografi
12. Biologi
13. Kristendomskundskab
17. Færdselslære
20. Sundhedslære
21. Maskinskrivning
24. Filmkundskab

Under forberedelse

- Klasselærerfunktionen
- Børnehaveklasser
- Historie
- Samtidsorientering
- Regning/matematik
- Fysik/kemi
- Fotolære
- Drama
- Motorlære
- Arbejds-kendskab
- Elektronik
- Barnepleje
- Fremmede religioner og andre livs-
anskuelser
- Uddannelses- og erhvervsorientering

Med hensyn til *seksualoplysning* henvises til »Vejledning om seksualoplysning i folkeskolen«, Folkeskolens Læseplansudvalg 1971.

Vedrørende spørgsmål om *undervisningslokalers* udformning og indretning henvises til »Projekteringsgrundlag for folkeskoler«, Folkeskolens Byggeudvalg 1973.

Un. 08,07-251

ISBN 87-503-1976-0